

різномірних функціонально-галузевих елементів, що виконують однорідні функції в сфері туризму [2, с. 68]. Відносно споживчо-ресурсної орієнтації їх можна розташувати наступним чином:

I - організаційно-інституційна: а) правова структура – законодавча і нормативна база, митна служба, консульська служба; б) фінансово-економічна структура – система оподаткування, система страхування, фінансова система і обмінний курс валют; в) кадрова структура – система підготовки кадрів, система наукових досліджень і науково-дослідних розробок);

II - функціонально-господарська: а) структура гостинності – готельне господарство, громадське харчування, галузі сфери послуг з надання додаткових послуг; б) структура транспорту – автомобільний, залізничний, водний, авіаційний; в) структура туристичної та оздоровчої діяльності – туроператори, турагенти, екскурсійні бюро тощо;

III - територіально-господарська підсистеми: а) туристичні ресурси – природно-географічні, культурно-історичні, етнічні; б) соціально-демографічні – населення, розселення; в) господарські – господарський комплекс, інфраструктурні [3, с. 274].

Таким чином, індустрію туризму з усім її комплексом підприємств варто розглядати як міжгалузевий комплекс, який має тісні взаємоз'язки з майже усіма галузями господарства.

Література:

1. Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>.
2. Смаль І.В. Основи географії рекреації та туризму: навч. посіб. / І.В. Смаль. – Ніжин: вид-во Ніжинського державного педагогічного університету, 2004. – 105 с.
3. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія / Н.В. Фоменко. – К.: ЦНЛ, 2007. – 311 с.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ГАЛУЗІ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

*Котвицька І.П.,
Котвицька Н.М., к.е.н., доцент
Уманський національний університет садівництва*

Стабілізація та ефективне функціонування галузі молочного скотарства у значній мірі залежать від обґрунтованості економічного механізму взаємовідносин між усіма ланками інтеграції АПК. Дія економічного механізму взаємовідносин між партнерами галузі молочного скотарства повинна здійснюватися за допомогою спільних організаційно-економічних методів, які б забезпечували економічну зацікавленість усіх суб'єктів інтеграції у збільшенні виготовлення високоякісної і конкурентоспроможної кінцевої продукції.

Лібералізація цін і відміна продовольчих субсидій призвели до зростання споживчих цін на продукти харчування і падіння платіжного попиту. Різке скорочення платоспроможності населення спричинило посилення орієнтації на самозабезпечення. Наприклад, значно зросло виробництво молока та інших продуктів у особистих господарствах населення.

Наступним потужним чинником стало різне економічне середовище для суб'єктів агропромислової інтеграції. Наприклад, виробники сільськогосподарської продукції перебувають у конкурентному середовищі, а підприємства переробної промисловості – в монополізованому. Використовуючи своє монополізоване становище, вони ще на початку 90-х років, у період лібералізації економічних взаємовідносин, нав'язали партнерам вигідніші для себе умови взаєморозрахунків. В результаті відбулося зростання диспаритету цін між сільським господарством і підприємствами промисловості, що призвело до розвалу аграрної економіки.

Слід зазначити, що низька транспортабельність і швидкопсувність молока спричинюють високу вразливість насамперед його виробників. Разом з тим безперервність процесу виробництва і реалізації молока змушує його виробників постійно підтримувати зв'язки з монополізованими підприємствами першої, третьої сфер АПК та агросервісу. В результаті протиріччя між партнерами АПК не вирішуються, молочне скотарство від «ножиць цін» зазнає найбільше збитків, а процес подальшого реформування галузі ускладнюється.

Окрім вищеназаних чинників, які зумовлюють несприятливі умови для розвитку взаємовідносин між суб'єктами господарювання в галузі молочного скотарства, простежуються й інші негативні явища. Зокрема мають місце затримки з розрахунками за реалізовану селянами продукцію. Нерідко зустрічаються випадки відмови приймати сировину у громадських господарствах, заниження її якості. У товаровиробників часто-густо сировина не відповідає вимогам діючого стандарту, відсутні фільтруючі, миючі і дезинфікуючі засоби, реактиви і прилади для визначення якісних показників молока. Все це вказує на незбалансованість інтересів виробників молока й підприємств переробної промисловості, невідрегульованість взаємовідносин між ними, відсутність належної економічної роботи з усунення наявних проблем у галузі молочного скотарства.

Економічною передумовою розвитку взаємовідносин між партнерами продуктивних підкомплексів АПК є необхідність реалізації економічних інтересів суб'єктів інтеграції. Узгодженість і реалізація інтересів всіх партнерів, які здійснюють свою діяльність на основі розподілу праці і еквівалентного обміну споживних вартостей, формують суть економічного механізму вдосконалення та подальшого розвитку взаємовідносин між партнерами певного продуктового підкомплексу.

Економічний механізм, як свідчить практика, повинен відповідати таким основним вимогам: регулювати своєчасно виробничо-економічні відносини у напрямку підвищення ефективності кінцевих результатів; створювати суб'єктам інтеграції умови зацікавленості у розширеному відтворенні на

принципах самоокупності, еквівалентного обміну, що сприятиме підвищенню ефективності спільного виробництва; сприяти формуванню і забезпеченню структури та обсягу виробництва потребам споживача, збалансованому і ритмічному функціонуванню галузі молочного скотарства.

Ринкова економіка зумовлює економічні взаємовідносини підпорядкувати дії закону вартості, який «підтримує» їх до оптимального ринкового обороту ресурсів, відповідності до основних принципів ринку, зокрема: рівність усіх форм власності у використанні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; еквівалентність обміну результатами виробничої діяльності партнерів інтегрованого виробництва; суспільно необхідні витрати сукупного робочого часу формуються за принципом «максимум вигоди – мінімум затрат»; урівненні співвідношення суспільного попиту і пропозиції; пріоритет споживача при оцінці результатів суспільного виробництва.

Ці принципи, на нашу думку, мають бути покладені в основу при організації взаємовідносин між суб'єктами інтеграції будь-якого продуктового підкомплексу АПК в умовах формування ринкових відносин.

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

*Кубанов Р.А., к.пед.н., доцент
Відокремлений структурний підрозділ
«Інститут інноваційної освіти Київського національного
університету будівництва і архітектури»*

Українська держава пов'язує свій подальший розвиток із соціально орієнтованою ринковою економікою, яка функціонує на засадах конкуренції та підприємливості, співіснуванні різноманітних форм власності. Сучасне суспільство потребує активних, діяльних людей, професіоналів своєї справи. Підприємець здійснює свою діяльність на професійному рівні, досягаючи професійної майстерності, дотримуючись професійної етики, професійних ціннісних орієнтацій. Професійний підприємець розвиває свою особистість засобами професії, прагне внести творчий вклад до професії, викликати інтерес суспільства до результатів своєї діяльності, сприяє підвищенню престижу своєї професії у суспільстві, гнучко враховує нові запити суспільства до професії.

Аналіз публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми, показав, що дослідженню підприємництва як соціального явища присвячена значна кількість трактатів. Одну з перших концепцій підприємництва розробив французький економіст шотландського походження Р. Кантільйон. Надалі цією проблемою займалися М. Вебер, П. Друкер, В. Зомбарт, К. Маркс, А. Маршалл.

Мета статті – на основі аналізу наукової літератури розглянути сутність і структуру підприємницької компетентності майбутніх економістів.

Підприємницька діяльність як сучасна система управління суб'єктом ринку в умовах ринкової економіки передбачає створення середовища,